

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisu

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Karppinen, P. & Pigg, K. 2023. Digikulttuurishokista oppimisen riemuun – maahanmuuttajien kokemuksia selkokielellisestä digikoulutuksesta. Oamk Journal 24/2023. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2023031732181>

Digikulttuurishokista oppimisen riemuun – maahanmuuttajien kokemuksia selkokieelisestä digikoulutuksesta

17.3.2023 - Karppinen Paula, Pigg Karoliina

Kahdeksan Oulun ammattikorkeakoulun (Oamk) selkokieeliseen digikoulutukseen osallistunutta maahanmuuttajaopiskelijaa kuvasi kokemuksiaan muutosta digitaaliseen Suomeen ja kuusiviikkoisesta koulutuksesta Oamkissa. Opiskelijoiden teksteissä jaettiin värikkäästi kokemuksia hypystä tuntemattomaan eli omasta kotimaasta suomalaiseen digitalisoituneeseen arkeen. Palautteissa korostuivat kiitollisuus ja oppimisen riemu.

Osa eri puolilta maailmaa saapuneista maahanmuuttajista saattaa kokea uudessa maassa vastaavia sosiokulttuurisia muutoksia kuin kantasuomalaisille on tapahtunut useiden vuosikymmenten aikana toisen maailmansodan jälkeen. Esimerkiksi kehittyvissä maissa yhteiskunnan rakenteiden, palveluiden ja elämäntapojen muutoksia voi paikoin verrata Suomen historiassa kaupungistumisen, medialisoitumisen ja hyvinvointiyhteiskunnan kehittymisen tuomiin elämäntapamuutoksiin. Maahanmuuttajien tapauksessa muutokset voivat olla järjestyttävään nopeita ja yksilöllisesti koettuja. Ne kohdistuvat jokapäiväiseen elämään ja tottumuksiin, puhumattakaan maailmankuvan muuttumisesta. [1]

Myös digitalisaatio haastaa maahanmuuttajia muuttamaan toimintatapoja kaikilla elämänaloilla. Suurin osa ulkomaalaistaustaisista on työikäisiä [2], joille digitaalisten oppiminen liittyy arjen hallinnan ja sosiaalisen osallisuuden lisäksi työuraan ja koulutuspaikan saamiseen. Digiosaaminen on 2020-luvun suomalaisilla työmarkkinoilla tärkeä perustaito kaikilla aloilla [3].

Työllistymistä ja jatko-opiskelua voivat siis estää kielitaidon lisäksi myös digitaalisten puutteet. SelkoDigi-koulutukseen osallistuneista kaikki olivat suorittaneet korkeakoulututkinnon omassa kotimaassaan, mutta suurin osa ei ollut vielä työskennellyt oman alansa työtehtävissä Suomessa. Kuvan 1 ukrainalaisista opiskelijoista Irina on ammatiltaan englanninopettaja ja Ljubov farmaseutti.

KUVA 1. Englanninopettaja Irina (toinen vasemmalta) ja farmaseutti Ljubov (kolmas vasemmalta) kertoivat saaneensa Selkodigi-koulutuksesta apua sekä digitaaliseen työnhakuun että suomen kielen oppimiseen. Opettajat Karoliina Pigg (oikealla) ja Paula Karppinen (vasemmalla). (Kuva: Mona Hyvärinen)

Digi on edennyt Suomessa vauhdikkaasti, ja opetus- ja ohjausalan ammattilaisten tulee varmistaa, että mahdollisimman moni pysyy digikelkan kyydissä. Riskiryhmissä ovat erityisen tuen tarpeessa olevien ja ikääntyneiden lisäksi suomea vieraana kielenä puhuvat maahanmuuttajat [4], joiden määrän ennakoidaan kasvavan myös tulevaisuudessa [5].

Oamkissa on tartuttu toimeen järjestämällä maahanmuuttajille ja muille erityistä tukea tarvitseville suunnattua digitaitojen opetusta ESR-hankkeen mahdollistamana. Opintojaksojen tavoitteena oli, että maahanmuuttajat saavuttavat asiantuntijatasolla tarvittavia taitoja digitaalisuuden käyttöön ja hallintaan [6].

Koulutuksen lopussa opiskelijoilta kerättiin palautetta monella tavalla. Opiskelijat kirjoittivat tekstejä, joissa he analysoivat oppimistaan. He vastasivat myös hankkeen kyselylomakkeisiin. Lisäksi koulutuksen päättyessä haastateltiin kahta opiskelijaa. Pilotista haluttiin kerätä tietoa mahdollisimman kattavasti tulevia toteutuksia varten.

Epävarmuuden tunne kuuluu oppimiseen

Kuvittele itsesi tilanteeseen, jossa olet juuri muuttanut Iranin Mashhadiin ja käytössä on sinulle vieraat kirjoitusmerkit. Yrität tehdä muuttoilmoitusta شتاب -nimisillä pankkitunnuksilla persian kielellä. Olet aikuinen ja tottunut hallitsemaan arkeasi ja kantamaan vastuuta elämästäsi. Nyt joudut asettautumaan lähes lapsen asemaan vieraassa kulttuurissa, kielessä ja arjessa. Miten tunnistaudut verkkopalveluun, luet sinua koskevia viranomaistekstejä saati osallistut tai pysyt mukana yhteiskunnallisessa keskustelussa? Tarvitset ehkä muiden ihmisten tukea ja olet jopa riippuvainen heistä.

Maahanmuuttajien kotoutumisessa tämä tilanne voi korostua heti saapumisvaiheessa. Tässä on tyypillistä psyykinen kuormitus, johon voi kuulua pelkoa, vierautta, hämmennystä ja avuttomuutta [7]. SelkoDigi-koulutukseen osallistunut terveystieteiden maisteri kuvasi tilannettaan näin:

”Kun tulin Suomeen, olin yllättynyt ja myös hieman järkyttynyt. En löytänyt manuaalista enää mitään. Kesti aikaa sopeutua siihen.”

Myös digitalisaatio myllertää koulutuksen ja oppimisen tapoja. On oltava itseohjautuva ja valmis oppimaan koko ajan uutta. Tilanne vaatii rohkeaa heittäytymistä ja itseluottamusta. Epävarmoissa tilanteissa on luonnollista kokea osaamattomuutta ja pelkoa. On hyvä tiedostaa, mitä jo osaa sekä tunnistaa, ja mitä on hyvä vielä oppia. Tarvitaan myös armollisuutta itseä kohtaan ja keskeneräisyyden hyväksymistä.

Askeleet kohti hallinnan tunnetta ja osallisuutta

Oppimiseen vaikuttaa tunne siitä, että pystyy ja osaa eli minäpystyvyys [8]. Aikuisilla opiskelijoilla hallinnan tunne ja minäpystyvyys tukevat elämänhallinnan ja osallisuuden kokemuksia. Minäpystyvyys on tunnetta siitä, että osaa toimia sosiaalisissa yhteisöissä ja pystyy vaikuttamaan omaa elämää koskeviin asioihin. Minäpystyvyys muuttuu elämäkokemuksen myötä esimerkiksi myönteisten oppimiskokemusten ja osaamisen kehittymisen tuloksena [8].

SelkoDigi-koulutuksen opiskelijoiden teksteistä nousivat esiin kokemukset minäpystyvyyden ja itsevarmuuden lisääntymisestä käytännön tekemisen kautta. Monesta

tuntui palkitsevalta huomata, että osaa käyttää digitaalisia palveluita suomeksi ja kirjoittaa suomen kielellä vaikkapa Word-tekstinkäsittelyohjelmalla.

Opiskelijoiden kokemuksia uudenlaisesta digitaalisesta arjesta tuli esille, kun opiskeltiin verbien aikamuotoja. Arvioitavassa tehtävässä tuli palauttaa oppimisympäristöön teksti, jossa vastattiin kuvan 2 kysymyksiin.

A. Kirjoita tavallisesta arkipäivästäsi digitoiminnan näkökulmasta. Miten käytät digitaalisia laitteita ja ohjelmia ja mihin käytät niitä? **Preesens**

B. Kirjoita, mitä sinä teit tällä kurssilla, jotta opit kurssin sisällöt. **Imperfekti**

C. Mitä olet tehnyt ennen tätä kurssia hyötyohjelmilla? **Perfekti**

D. Kerro, mitä sinä olit ajatellut tästä kurssista ennen kuin tulit tänne opiskelemaan **Pluskvamperfekti** ja kerro, mitä ajattelet nyt. **Perfekti**

SelkoDigi

KUVA 2. Tyypillinen suomen kieltä ja digitaitoja yhdistävä tehtävä SelkoDigi-koulutuksessa (aikamuodot ja digioppimisen analysointi).

Yksi SelkoDigi-koulutuksen opiskelija kuvaa monipuolisesti kokemuksiaan elämäntapansa muuttumisesta hänen saavuttuaan Bangladeshista Suomeen. Maailman nopean digitalisoitumisen hän koki itselleen hyödyllisenä, mutta myös stressaavana. Toisaalta digi avaa yhteydet kaukana asuviin läheisiin, kun voi soittaa WhatsAppilla tai Skypellä vanhemmille ja ystäville. Opiskelijan mukaan elämänhallinta on yhä enemmän kytkeytynyt digimaailmaan: töitä tulee hakea digitaalisesti monien eri työpaikkasivustojen kautta ja Kelan lomake tulee täyttää työmarkkinatukea varten.

”Kun olin Bangladeshissa, käytin tietokonetta kerran tai pari viikossa. Nyt käytän tietokonetta päivittäin. En voi edes ajatella päivää ilman nettiä. Internet-maailma on hyvin laaja ja tiedän, että minun on tutkittava sitä enemmän ja se tulee jatkumaan.”

Opiskelijat avaavat teksteissään tavallista arkeaan Suomessa digitaalisuuden näkökulmasta. Tekstien perusteella opintojaksolle osallistuneet maahanmuuttajat ovat omaksuneet digitaalisuuden arkeensa todella laajasti:

”Joka aamu syödessäni aamupalaa käytän ja katselen puhelimesta Facebookia. Käytän sovellusta Duolingoa joka päivä opiskelemaan suomea. Keskustelen ystävien kanssa chattisovelluksissa, esimerkiksi Whatsapp, Messenger ja Skype.”

Kysyimme opiskelijoilta, miten he olivat opiskelleet SelkoDigi-koulutuksessa. Opiskelijoiden teksteissä korostui sitoutuneisuus koulutukseen ja yrittämisen ja kokeilemisen merkitys:

”Yritin osallistua tämän kurssin jokapäiväiselle tunnille. Joskus en voinut osallistua tunnille henkilökohtaisista syistä. Yritin kuitenkin tehdä kotitehtäviä ajoissa. Jos kohtasin ongelmia, kysyn opettajaltani ratkaisemaan ongelman. Opettajat olivat aina valmiita auttamaan minua.”

”Tutustuin ohjelmaan Moodlessa. Kuuntelin opettajaa tarkkaavaisesti.”

Selvitimme, miten opintojakson opiskelijat olivat hyödyntäneet digitaalisuutta ennen SelkoDigi-koulutukseen osallistumista. Vastausten perusteella suurin osa opiskelijoista ei ollut aivan aloittelijoita. Monilla oli jo aiempaa kokemusta esimerkiksi Microsoft Office -sovelluksista sekä internetissä toimimisesta.

Hankalista tunnetiloista tyytyväisyyteen

Teksteissä opiskelijat kuvasivat myös ennen opintojaksolle osallistumista esiintyneitä pelkojaan ja hankalia mielikuviaan opiskelemisesta ja toisaalta sitä, miten ikävät tunnetilat vaihtuivat tyytyväisyydeksi:

”Olin ajattelut, että tämä kurssi oli ollut tylsä mutta se on tosi hyvää ja olin työskentelyt enemmän ohjelmien parissa mutta työskentelemme vähän, vain kaksi viikkoa.”

”Ennen tulin tänne olin pelännyt, että taso oli liian korkea minulle ja en osannut tarpeeksi. Nyt tunnen paremmin, koska koulu ja opiskelijat ovat hauskat ja ystävälliset.”

Opintojaksolla teetettyjen tekstien lisäksi opiskelijoiden kokemuksia tuli esille opintojakson palautteissa, joita kerättiin sähköisesti. Palautteet olivat yllättävän yhteneväisiä.

Opiskelijoiden mielestä ryhmä oli mukava ja sopivan kokoinen. He kokivat, että ryhmän ilmapiiri oli myönteinen.

Opintojaksoilla oli heidän mielestään selkeä opintosuunnitelma ja ohjelma. Opettajia pidettiin auttavaisina ja helposti lähestyttävänä. Vastauksissa korostui se, että tunneilla kysyminen ja avun pyytäminen oli helppoa. Myös selkokieli mainittiin – sen käyttö oli koettu erittäin positiivisesti.

Palautteista koottiin julkaisu hankkeen Instagram-tilille (kuva 3).

KUVA 3. Opiskelijoiden palautteita SelkoDigi-hankkeen Instagram-julkaisussa [9].

Opiskelutehtävän yksi kysymys oli, mitä opiskelija on saanut tältä kurssilta. Opiskelijat kuvaavat teksteissään opintojakson hyvin käytännönläheistä antia:

”Minä asensin Microsoftin tietokoneelleni. Minä opin työskentelemään Excelin ja PowerPointin kanssa.”

”Olin ajatellut tästä kurssista ennen kuin tulin tänne opiskelemaan, mitä minun täytyy tehdä. Olin tavannut uusia ihmisiä. Nyt voin käyttää ohjelmia. Tapaan ja kommunikoin oppilaiden ja opettajan kanssa.”

Selkokielelliselle digikoulutukselle tilausta

Opiskelijoiden kokemukset kertovat, että maahanmuuttajille suunnatulle selkokielelliselle digikoulutukselle on selkeä tarve tällä hetkellä Suomessa. Kotimaassaan korkeakoulututkinnon suorittaneet maahanmuuttajat voivat parhaimmillaan tuoda arvokkaan panoksen Suomen työmarkkinoille, kun tarvittavaa lisäkoulutusta järjestetään.

Opetuksen järjestämisessä on hyvä huomioida maahanmuuttajaopiskelijan yksilölliset lähtökohdat, kokemukset ja elämäntilanne, jotka vaikuttavat oppimiseen. Opettajien on tärkeää mahdollistaa turvallinen opiskeluympäristö. Tämän ymmärtäminen ja tuntemuksista keskusteleminen opintojaksolla voivat tuoda maahanmuuttajille voimaa ja toivoa kaiken uuden edessä. Oppimisen ilon kautta päästään tuloksiin ja elämänhallinnan tunne vahvistuu.

Paula Karppinen

lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Liiketalouden yksikkö

Karoliina Pigg

lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Kielikeskus

Lähteet

[1] Jokinen, K. & Saaristo, K. 2006. Suomalainen yhteiskunta. Porvoo: WSOY.

[2] Tilastokeskus. 2022. Maahanmuuttajat väestössä. Hakupäivä 2.12.2022.

<https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa.html>

[3] Launikari, M. & Hario, P. 2021. Työnantajat ja digitalisaatio – Digiosaaminen on perustaito 2020-luvun työelämässä. Laurea Journal 15.2. Hakupäivä 2.12.2022.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202102154813>

[4] Digi- ja väestötietovirasto. 2023. Syrjäytymisvaarassa olevat henkilöt. Hakupäivä 31.1.2023. <https://dvv.fi/syrjaytymisvaarassa-olevat>

[5] Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2019. Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi. Kipupisteet ja toimenpide-esitykset III. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:1. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Helsinki. Hakupäivä 31.1.2023. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-613-3>

[6] Oulun ammattikorkeakoulu. 2023. SelkoDigi – Asiantuntijataso digitaaliset taidot selkokielellä - hanke. Hakupäivä 31.1.2023. <https://www.oamk.fi/fi/tutkimus-ja-kehitys/tki-ja-hanketoiminta/selkodigi>

[7] Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2023. Kotoutuminen. Hakupäivä 31.1.2023. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/kotoutuminen-ja-osallisuus/kotoutuminen>

[8] Jyväskylän yliopisto. 2023. Minäpystyvyys. Tietopankki, Matematiikan maailmaan - hanke. Hakupäivä 31.1.2023. <https://www.jyu.fi/edupsy/fi/tutkimus/hankkeet-projects/matematiikan-maailmaan/tietomateriaalit/minapystyvyys>

[9] SIMHE-Oamk-hanke. 2023. SelkoDigi opiskelijoiden palautteet. SelkoDigi Instagram Story. Hakupäivä 31.1.2023. https://www.instagram.com/oamk_simhe/

METATIEDOT

Tyyppi: Blogi

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 24/2023

Julkaisuvuosi: 2023

Tekijätiedot: Karppinen Paula, Pigg Karoliina

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2023031732181>

Tiivistelmä: Oulun ammattikorkeakoulun SelkoDigi-koulutuksen opiskelijoita pyydettiin kertomaan kokemuksiaan muutostaan digitaaliseen Suomeen sekä opiskelustaan SelkoDigi-koulutuksessa. Osa vastanneista koki digitaalisen Suomen aluksi hankalana ja epäilivät taitojaan opiskelun käynnistyttyä. Onnistumisen kautta minäpystyvyys kuitenkin vahvistuu, ja tässä prosessissa opettajalla on tärkeä rooli tarjota onnistumisen mahdollisuuksia uusia asioita opiskellessa.